

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

RAPORT EWALUACYJNY

**DIAGNOZA POSTAW BENEFICJENTÓW
INDYWIDUALNYCH I INSTYTUCJONALNYCH
PROJEKTU „STAŻE ZAWODOWE DLA ROMÓW”,
WSPÓŁFINANSOWANEGO ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ W RAMACH
EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO,
WOBEC ZATRUDNIANIA OSÓB POCHODZENIA ROMSKIEGO**

SZCZECINEK 2013

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Projekt „Staże zawodowe dla Romów”

Realizator projektu:

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

Spis treści

I. Streszczenie – informacja o projekcie	3
II. Wprowadzenie	7
III. Analiza wyników ankiet zrealizowanych wśród grupy pracodawców przyjmujący na staż	8
3.1. Metodologia badań	8
3.2. Charakterystyka i struktura badanej grupy pracodawców	8
3.3. Analiza odpowiedzi na pytania badawcze zawarte w kwestionariuszu	9
3.4. Wnioski i rekomendacje wynikające z badań grupy pracodawców	19
IV. Analiza wyników ankiet zrealizowanych wśród grupy stażystów	20
4.1. Metodologia badań	20
4.2. Charakterystyka i struktura badanej grupy Beneficjentów	20
4.3. Analiza odpowiedzi na pytania badawcze zawarte w kwestionariuszu	21
4.4. Wnioski i rekomendacje wynikające z badań grupy stażystów	30
V. Analiza wyników ankiet zrealizowanych wśród kadry zarządzającej projektem	31
5.1. Metodologia badań	31
5.2. Analiza odpowiedzi na pytania badawcze zawarte w kwestionariuszu	31
5.3. Wnioski i rekomendacje wynikające z badań wśród kadry zarządzającej projektem	32
VI. Spis wykresów i tabel	33
VII. Załączniki	35
7.1. Kwestionariusz wywiadu – pracodawcy	35
7.2. Kwestionariusz wywiadu – stażyści	39
7.3. Kwestionariusz wywiadu – zespół zarządzający projektem	43

2

I. Streszczenie – informacja o projekcie

Niniejszy raport końcowy dotyczy kompleksowej ewaluacji całości projektu pn.: „Staż zawodowe dla Romów” zrealizowanego w ramach Priorytetu I (Zatrudnienie i integracja społeczna), Działanie 1.3 (Ogólnopolskie programy integracji i aktywizacji zawodowej), Poddziałanie 1.3.1 (Projekty na rzecz społeczności romskiej) Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Przedsięwzięcie projektowe współfinansowane było ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Realizatorem projektu był Związek Romów Polskich z siedzibą przy ul. Wyszyńskiego 32 w Szczecinku (kod pocztowy: 78-400).

Czas trwania całości projektu to okres od 1 czerwca 2012 r. do 31 sierpnia 2013 r., natomiast czas uczestnictwa Beneficjentów Ostatecznych w przypadku zakwalifikowania do projektu to okres pomiędzy sierpniem 2012 r. a lipcem 2013 r.

Projekt zakładał zorganizowanie staży zawodowych dla grupy docelowej: 60 osób (40 kobiet i 20 mężczyzn) pochodzenia romskiego lub z ich bezpośredniego otoczenia (małżonek, konkubent), wyłączonych z rynku pracy i zamieszkałych na terenie Polski, w wieku produkcyjnym, bez względu na poziom wykształcenia.

Tak sprecyzowana grupa docelowa powinna być objęta wsparciem, ponieważ jak wynika licznych dokumentów, w tym m.in. z analizy rynku pracy przeprowadzonej przez AZ-S działających w ramach projektu „Innowacyjni Romowie na rynku pracy” i „Innowacyjni Romowie na rynku pracy II”, z raportu European Commission against Racism and Intolerance dotyczącego Polski przyjętego w 2010 r. i z badania ewaluacyjnego Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce przeprowadzonego przez Stowarzyszenie Biuro Obsługi Ruchu Inicjatyw Społecznych wynika, że Romom jest znacznie trudniej znaleźć pracę niż bezrobotnym Polakom oraz, że żyją oni w warunkach ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Głównym celem projektu był: „Wzrost doświadczenia zawodowego 60 bezrobotnych Romów (kobiet i mężczyzn) oraz osób z ich otoczenia, w tym 40 kobiet i 20 mężczyzn wyłączonych z rynku pracy i zamieszkałych na terenie Polski”.

Cel główny realizowany był poprzez cele szczegółowe:

3

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Realizator projektu:

Projekt „Staż zawodowe dla Romów”

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

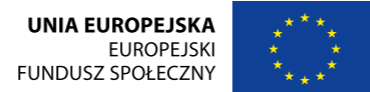
Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Realizator projektu:

Projekt „Staż zawodowe dla Romów”

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

- wzrost aktywizacji zawodowej przystępujących do projektu minimum 60 osób, 40 kobiet i 20 mężczyzn pochodzenia romskiego lub z otoczenia, pozostających bez zatrudnienia,
- wzrost kwalifikacji zawodowych ww. osób,
- nabycie poprzez odbywanie staży przez ww. osoby doświadczenia zawodowego i umiejętności praktycznych do wykonywania pracy, przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą,
- zwiększenie szans na odbycie stażu dla 2 kobiet wychowujących małe dzieci poprzez refundację 2 miejsc w przedszkolach,
- podniesienie wiedzy pracodawców i stażystów na temat możliwości zatrudnienia członków społeczności romskiej zamieszkałych na terenie Polski.

Cel główny oraz cele szczegółowe projektu korespondowały bezpośrednio z następującymi dokumentami źródłowymi, programowymi oraz wytycznymi:

- Szczegółowym Opisem Priorytetów POKL,
- Planem Działania dla Priorytetu I Poddziałania 1.3.1,
- celem strategicznym PO KL "wzrost poziomu zatrudnienia i spójności społecznej",
- celami szczegółowymi POKL, m.in.: "zmniejszeniem obszaru wykluczenia społecznego",
- politykami horyzontalnymi Unii Europejskiej - polityką równych szans kobiet i mężczyzn,
- Strategią Rozwoju Kraju 2007 - 2015 - wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości: zaleceniami umieszczonymi w raporcie UNDP z badań przeprowadzonych wśród Romów pod hasłem "Unikanie pułapki zależności".

Zespół projektowy – zarządzający projektem stanowiły osoby doświadczone w realizacji tego typu przedsięwzięć:

- Koordynator projektu,
- Asystent ds. wdrażania projektu,
- Specjalista ds. promocji projektu,
- Specjalista ds. rozliczeń i finansów,
- Webmaster,
- Prawnik.

Działania zrealizowane w trakcie trwania projektu:

- Rekrutacja

- Organizacja staży
- Odbywanie staży
- Przyznanie pomocy finansowej na opłacenie przedszkoli
- Sporządzenie Raportu Końcowego i ewaluacja projektu

W celu oceny i monitoringu projektu były prowadzone następujące działania:

- zebrania Zespołu Projektowego, sporządzanie protokołów ze spotkań,
- wizyty w miejscowościach, w których beneficjenci odbywają staż,
- sporządzanie list beneficjentów,
- bieżąca weryfikacja postępu projektu zgodnie z harmonogramem.

Staż organizowany dla bezrobotnych jest dobrym sposobem sprawdzenia kandydata na przyszłego pracownika. Pracodawcy mogą powierzać mu określone zadania i czynności bez nawiązywania z nim stosunku pracy. Korzyści mają też sami stażysci. Osoba skierowana na staż, choć nie pozostaje w stosunku pracy z pracodawcą, nabywa u niego praktyczne umiejętności do wykonywania określonej pracy. Dla wielu młodych ludzi forma ta stanowi pierwsze doświadczenie zawodowe. Staż może trwać do 12 miesięcy. Formą wynagrodzenia jest stypendium w wysokości 120% zasiłku dla bezrobotnych.

Rekrutacja odbywała się na terenie kraju, w szczególności w miejscowościach, w których działają Asystenci zawodowo - socjalni. Asystenci, to osoby zatrudnione w ramach projektu „Innowacyjny Romowie na rynku pracy” oraz jego kontynuacji, których zadaniem jest aktywizacja zawodowa Romów oraz szeroko pojęta pomoc tejże mniejszości.

Rekrutację mogły wspierać także stowarzyszenia romskie z terenu całej Polski, które same mogły wytypować kandydatów na staże oraz pomóc nam w rozpowszechnieniu informacji o realizacji projektu.

Beneficjenci, uprawnieni do odbycia stażu:

- osoba bezrobotna do 25. roku życia,
- osoba bezrobotna powyżej 50. roku życia,
- osoba długotrwale bezrobotna (osoba zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych),
- osoba po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego,

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Realizator projektu:

Projekt „Stáže zawodowe dla Romów”

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Realizator projektu:

Projekt „Stáže zawodowe dla Romów”

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

- kobieta, która nie podjęła zatrudnienia po urodzeniu dziecka,
- osoba bezrobotna bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego,
- osoba bezrobotna samotnie wychowująca co najmniej jedno dziecko do 18. roku życia,
- osoba bezrobotna niepełnosprawna,
- osoba bezrobotna, która po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęła zatrudnienia,
- osoba, która w okresie do 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie poświadczającym ukończenie szkoły wyższej nie ukończyła 27. roku życia,
- osoba zamieszkująca Polskę.

Przy wyborze uczestników były brane pod uwagę także następujące kryteria:

- kwalifikacje zawodowe,
- dotychczasowy przebieg zawodowy,
- bezrobocie na terenie zamieszkania,
- zaangażowanie i potencjał kandydata.

6

II. Wprowadzenie

Niniejszy raport końcowy zawiera m.in. opis wyników badań, analizy, interpretacje, wnioski i rekomendacje. Raport będzie korelował z opracowaniem folderu oraz prezentacji multimedialnej, dotyczącej prac ewaluacyjnych projektu i zawierającej wyniki Raportów Częstkowych, która adresowana będzie do przedsiębiorców.

Raport Końcowy będzie obejmował następujące elementy:

- streszczenie
- spis treści
- wprowadzenie
- metodologię badania
- strukturę projektu i beneficjentów ostatecznych
- opis wyników badania, analizy, interpretacje,
- wnioski i rekomendacje
- aneksy/ załączniki/ spisy tabel i wykresów
- wzór wywiadu, ankiety stosowanej do badania

7

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Projekt „Stáže zawodowe dla Romów”

Realizator projektu:

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

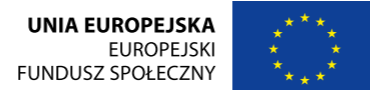
Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Projekt „Stáže zawodowe dla Romów”

Realizator projektu:

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

III. Analiza wyników ankiet zrealizowanych wśród grupy pracodawców przyjmujący na staż

3.1. Metodologia badań

Co do zasady, przyjęto metodę wywiadu bezpośredniego, w ramach którego respondentem był reprezentant firmy przyjmującej Beneficjenta na staż zawodowy. Rozmowę w oparciu o przygotowany kwestionariusz moderował ankieter. Wywiad bezpośredni wspierany był metodą wywiadu telefonicznego (CATI) w przypadkach, gdzie nie istniała możliwość bezpośredniego spotkania z przedstawicielem firmy. Kwestionariusz wywiadu zawierał 12 pytań, w tym 3 pytania zamknięte oraz 9 pytań z opcją pytania otwartego. Pełny wzór kwestionariusza stanowi Załącznik nr 1 do niniejszego opracowania.

3.2. Charakterystyka i struktura badanej grupy pracodawców

Badaniu ewaluacyjnemu poddano grupę przedsiębiorców biorącą udział w projekcie, liczącą 50 firm.

58% (29 osób) przedstawicieli firm to mężczyźni, 42% (21 osób) kobiety. W przeważającej części przypadków osobą bezpośrednio reprezentującą firmę był właściciel (64% / 32 osoby), przedstawiciel kadry kierowniczej (prezes, dyrektor, kierownik) (22% / 11 osób), oraz pozostałe osoby pracujące w firmie upoważnione przez właściciela bądź zarząd do reprezentowania firmy (14% / 7 osób). Spośród badanych 2 osoby legitymowały się wykształceniem podstawowym (4%), 23 osoby wykształceniem ponadgimnazjalnym (46%), 3 osoby pomaturalnym (6%) oraz 22 osoby wykształceniem wyższym (44%).

25 osób reprezentowało mikroprzedsiębiorstwo (zatrudniające do 5 osób), w tym w jednym przypadku właścicielem przedsiębiorstwa była osoba pochodzenia romskiego, 23 osoby pracowały w małym przedsiębiorstwie zatrudniającym od 6 do 49 osób, natomiast pozostałe 2 przedsiębiorstwa należą do grupy średnich i zatrudniają ogółem od 50 do 249 osób.

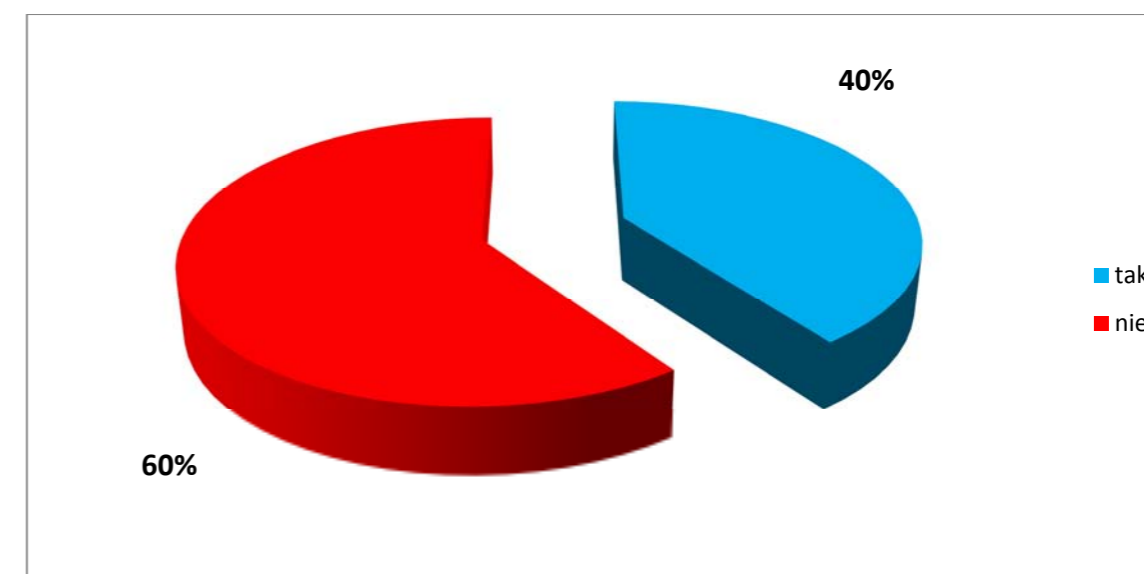
3.3. Analiza odpowiedzi na pytania badawcze zawarte w kwestionariuszu

Pytania zadane przedstawicielom firm miały za zadanie zdiagnozować postawę pracodawców wobec zatrudniania osób pochodzenia romskiego.

Wykres nr 1

Pytanie badawcze nr I:

Czy jako pracodawca zatrudniał/a Pan/i już osoby pochodzenia romskiego?

Generalnie na tak sformułowane pytanie, początkowo przedstawiciele badanych firm mieli poważny kłopot z odpowiedzią. Problem dotyczył faktu braku rozeznania, czy wśród pracowników są osoby pochodzenia romskiego. Właściciele firm w wielu przypadkach nie interesują się pochodzeniem etnicznym swoich pracowników, zwłaszcza w sytuacjach gdzie osoby te prawidłowo wypełniają swoje obowiązki. Po wyjaśnieniach ankietera 40% badanych (20 osób) zadeklarowało, że firma jednak już

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Realizator projektu:

Projekt „Stáže zawodowe dla Romów”

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Realizator projektu:

Projekt „Stáže zawodowe dla Romów”

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

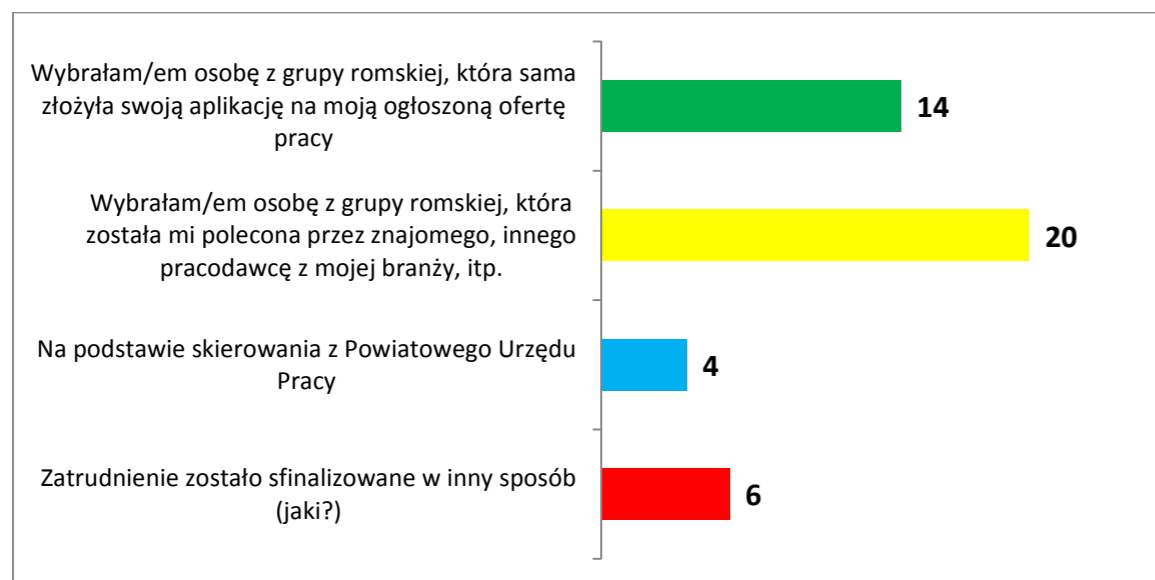
Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

zatrudniała osoby pochodzenia romskiego. 60% (30 osób) stwierdziło, że dotąd Romów nie zatrudniano (pomijając fakt realizacji stażu w ramach projektu „Stáže zawodowe dla Romów”). Respondenci nie potrafili jednak udzielić odpowiedzi z jakich powodów dotychczas nie zatrudniano przedstawicieli grupy romskiej.

Wykres nr 2

Pytanie badawcze nr II

Jak doszło do zatrudnienia Romów u Pani/a w przedsiębiorstwie?

Pytanie nr 2 jest pytaniem gdzie można było wybrać więcej niż jedną odpowiedź. Problem poruszony w pytaniu dotyczy grupy 20 przedsiębiorstw, które wcześniej zatrudniały osoby pochodzenia romskiego. Wykres zawiera liczbę wskazanych odpowiedzi na zadane pytanie. Znaczna większość osób decydujących o zatrudnieniu pracowników kieruje się pozytywną opinią o kandydatach ze swoich własnych, pewnych źródeł (20 odpowiedzi). 14 przedstawicieli grupy romskiej znalazło zatrudnienie bazując na złożonej ofercie we własnym zakresie, bazując na swoim doświadczeniu zawodowym, wykształceniu i referencjach. Pozostałe przypadki to skierowania z właściwych miejscowo powiatowych urzędów pracy. Innym źródłem uzyskania zatrudnienia wskazanym przez respondentów była rekomendacja / prośba Związku Romów Polskich.

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Projekt „Stáže zawodowe dla Romów”

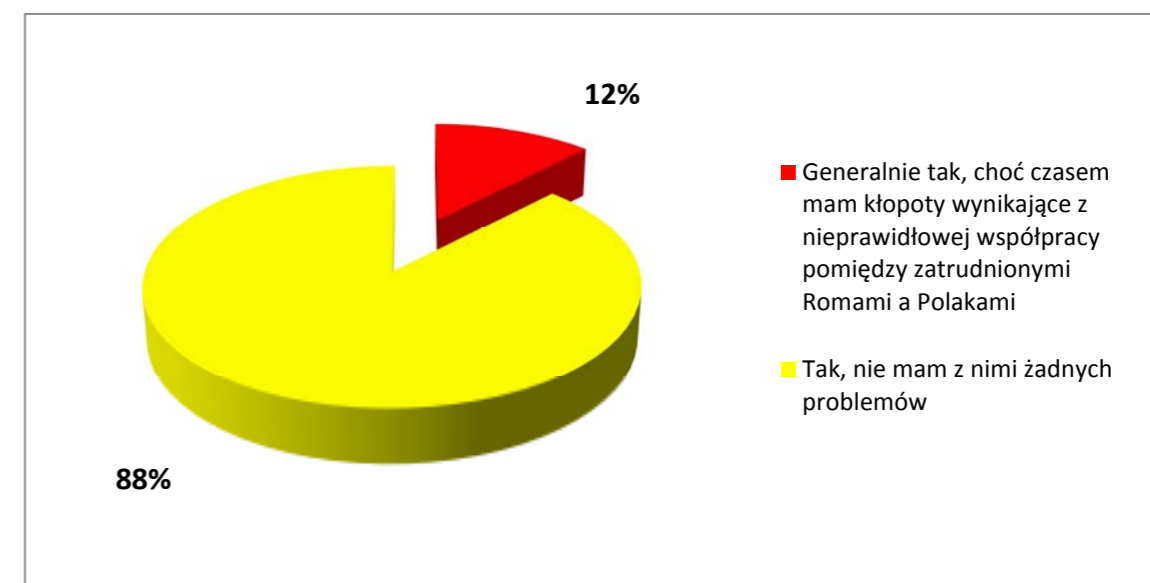
Realizator projektu:

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

Wykres nr 3

Pytanie badawcze nr III

Czy Pani/a zdaniem zatrudnieni w firmie Romowie należycie wypełniają swoje obowiązki?

Aż 88% badanych stwierdza, że Romowie zatrudnieni w firmie należycie wypełniają swoje obowiązki. W przypadku 12% odpowiedzi pojawiają się sporadycznie konflikty pomiędzy pracownikami pochodzenia romskiego a „rdzennymi” Polakami. Z dużą dozą prawdopodobieństwa można wnioskować, iż konflikty te oparte są o stereotypowe postrzeganie przedstawicieli grupy romskiej jako „Cyganów”, czyli osób niewykształconych, niechętnie podejmujących zatrudnienie, niezdolnych do uczciwej pracy, parających się raczej wróżbiarstwem i drobnymi kradzieżami.

Nikt z respondentów nie wybrał jednej z dwóch ostatnich odpowiedzi:

- Początkowo były kłopoty, ale nasza współpraca z biegiem czasu unormowała się.
- Nie, pracownicy Romscy sprawiają różne kłopoty. Zamierzam ich zwolnić.

Wnioskować można, że przedsiębiorcom, w przeciwieństwie do pracowników, nie zdarzają się uciążliwe konflikty na tle etnicznym, stereotypowym, zwłaszcza zmierzające do ograniczania bądź zakończenia współpracy z osobami pochodzenia romskiego.

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Projekt „Stáže zawodowe dla Romów”

Realizator projektu:

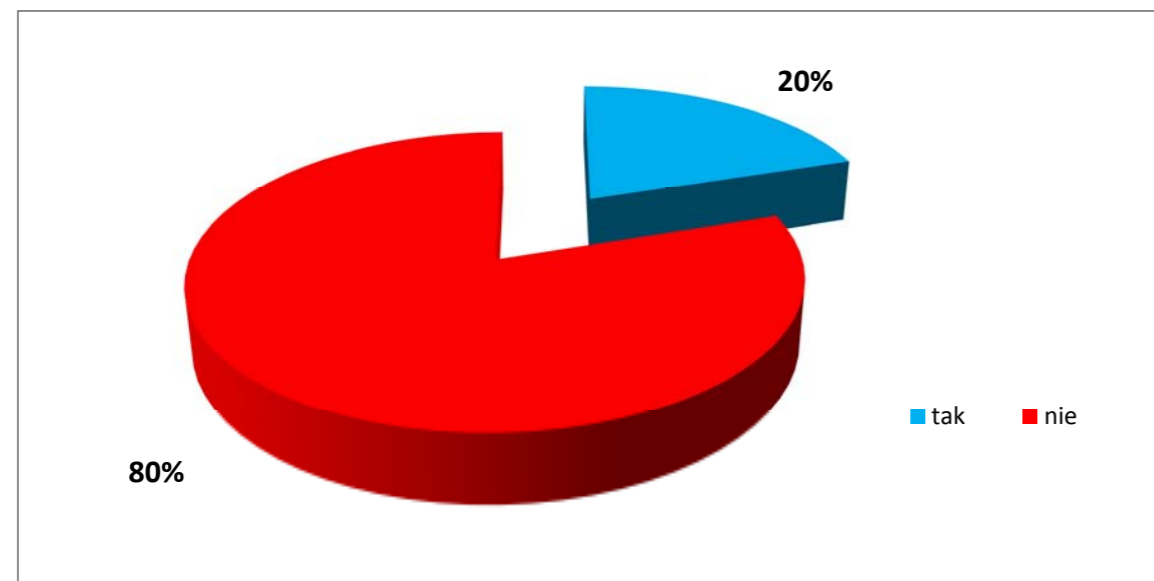
Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

Wykres nr 4

Pytanie badawcze nr IV

Czy Pana/i zdaniem pochodzenie romskie wpływa na efektywność wykonywanych obowiązków w miejscu pracy?

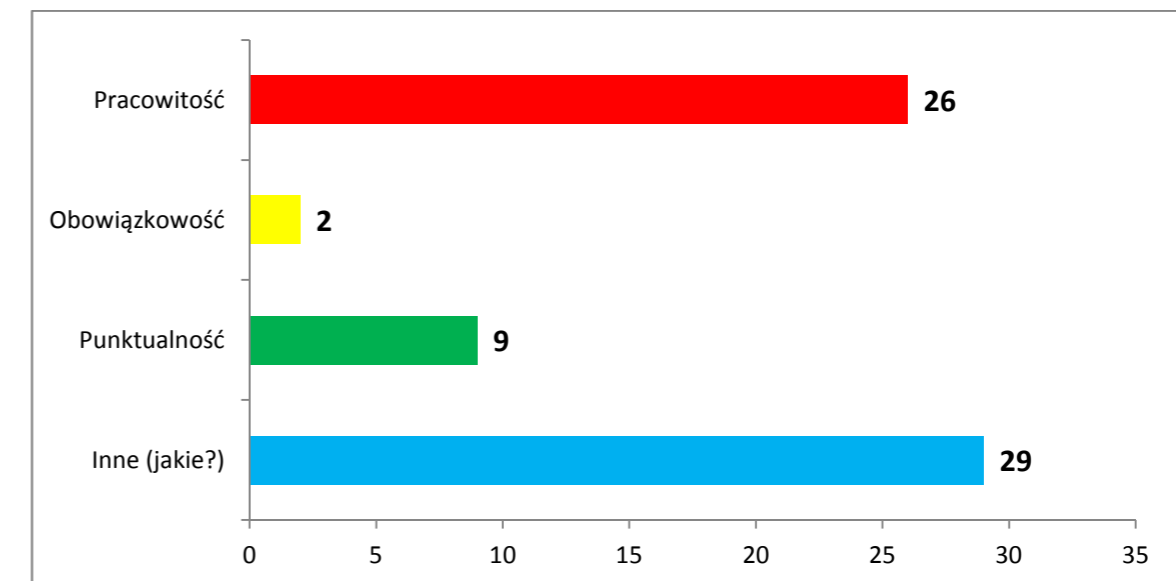

Wyraźnie mniej obciążone stereotypami jest podejście pracodawców do efektywności podejmowanych prac przez osoby należące etnicznie do grupy romskiej. Aż 80% respondentów uważa, że przynależność etniczna nie ma żadnego wpływu na zaangażowanie w wykonywaną pracę.

Wykres nr 5

Pytanie badawcze nr V

Jakie pozytywne (przydatne w pracy – atuty) mocne strony dostrzega Pan/i pracownikach z romskiej grupy etnicznej?

Pytanie nr 5 pozwalało wybrać kilka zaproponowanych odpowiedzi, wraz z możliwością dodania własnych spostrzeżeń. Pracodawcy uznali, że przedstawiciele grupy romskiej są osobami pracowitymi (26 odpowiedzi), punktualnymi (9) oraz obowiązkowymi (2). Aż 29 respondentów wskazało na dodatkowe cechy zaobserwowane u swoich pracowników bądź stażystów pochodzenia romskiego. Najczęściej podkreślano: grzeczność, sumienność, chęć do pracy w nadgodzinach, zaangażowanie, chęć do nauki, uczciwość, szacunek dla innych osób, łatwość nawiązywania kontaktów, asertywność, zmysł percepcji, rzetelność, ambicję i zdyscyplinowanie. Część respondentów stwierdziła wprost, że pracownicy o romskich korzeniach nie różnią się od innych grup etnicznych.

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Projekt „Staże zawodowe dla Romów”

Realizator projektu:

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Projekt „Staże zawodowe dla Romów”

Realizator projektu:

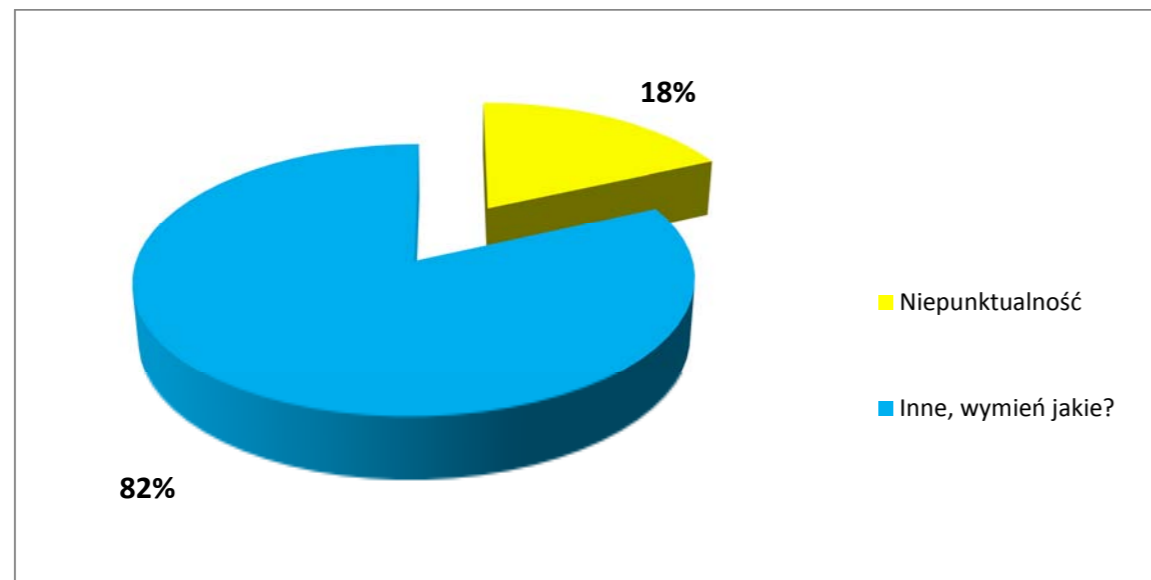
Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

Wykres nr 6

Pytanie badawcze nr VI

**Jakie negatywne (nieprzydatne w pracy) słabe strony
dostrzega Pan/i w pracownikach pochodzenia romskiego?**

14

Pytanie nr 6, podobnie jak poprzednie, pozwalało wybrać kilka zaproponowanych odpowiedzi, wraz z możliwością dodania własnych spostrzeżeń. Pracodawcy uznali, że przedstawiciele grupy romskiej są osobami niepunktualnymi (18% odpowiedzi). 82% respondentów wskazało na dodatkowe, negatywne cechy zaobserwowane u swoich pracowników bądź stażystów pochodzenia romskiego. Najczęściej podkreślano: brak doświadczenia zawodowego, „nieprzyzwyczajenie” do pracy, brak samodzielnego myślenia, niewykonywanie poleceń, absencja, oszukiwanie, stan nietrzeźwości oraz brak wzorców pracy. Nikt z respondentów nie udzielił wskazań zawartych bezpośrednio w katalogu gotowych aczkolwiek stereotypowych odpowiedzi:

- kombinatorstwo, uchylanie się od obowiązków w pracy,
- lenistwo.

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Projekt „Staże zawodowe dla Romów”

Realizator projektu:

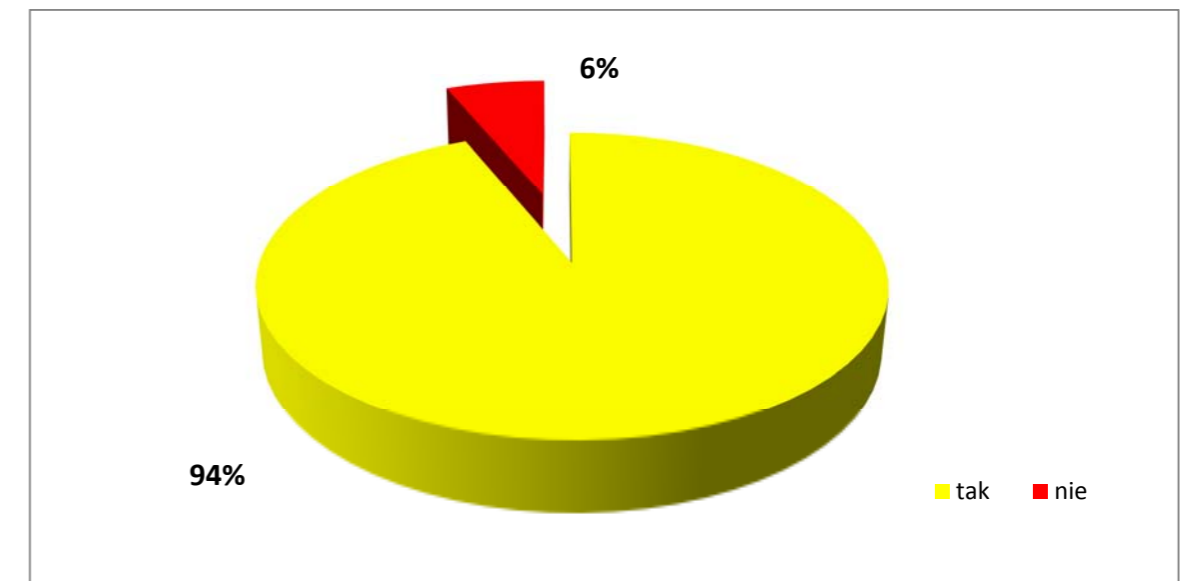
Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

Wykres nr 7

Pytanie badawcze nr VII

Czy Pan/i zatrudniłby/aby kolejnych Romów w swojej firmie?

15

Bez względu na zauważone braki w wykształceniu czy wskazane cechy negatywne, aż 94% pracodawców uznało, że zatrudniłby kolejnych przedstawicieli grupy romskiej w swoich firmach. Świadczy to zdecydowanie o niezważaniu na ewentualne konflikty między pracownikami i braku stereotypowego postrzegania romskiej grupy etnicznej.

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Projekt „Staże zawodowe dla Romów”

Realizator projektu:

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

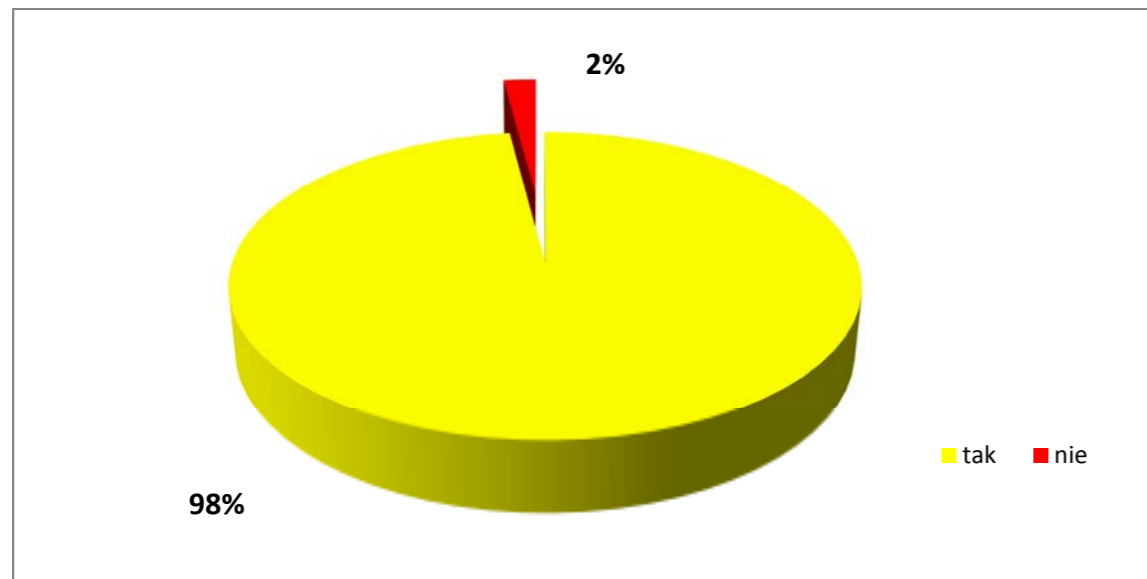
Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

Wykres nr 8

Pytanie badawcze nr VIII

Czy poleci Pan/i innemu pracodawcy zatrudnienie Romów w swojej firmie?

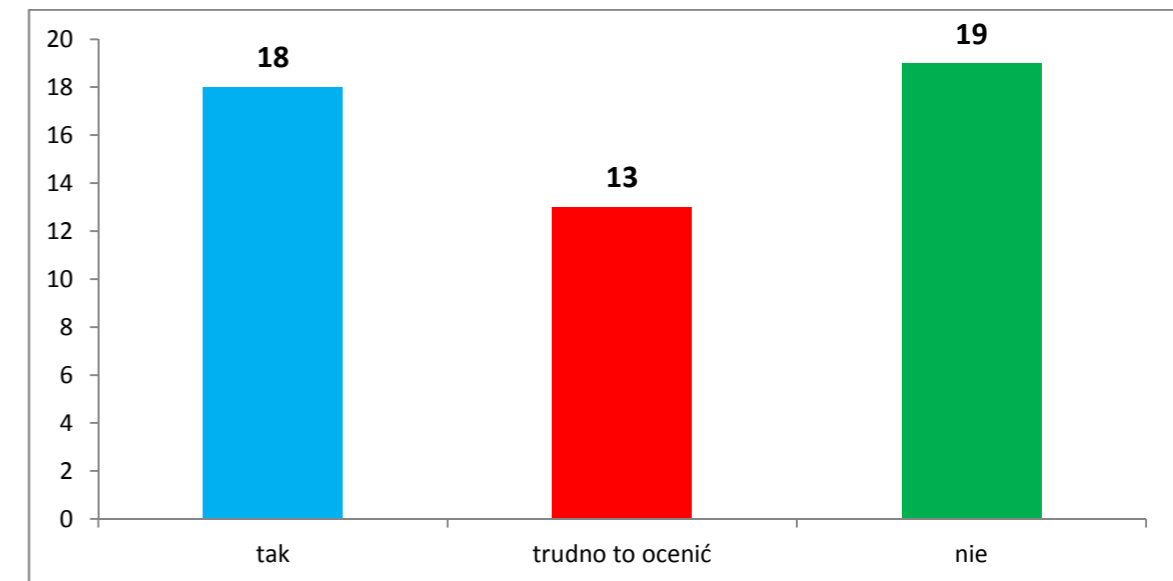
Odpowiedź na pytanie nr 8 jest logiczną konsekwencją pytania poprzedniego. Aż 98% respondentów dotąd zatrudniających Romów lub realizujących staże w ramach projektu rekomendowałyby zatrudnienie Romów innym pracodawcom.

16

Wykres nr 9

Pytanie badawcze nr IX

Czy orientuje się Pan/i ilu kandydatów, którzy ubiegają się o pracę w Pana/i zakładzie ma pochodzenie romskie?

Odpowiedzi na pytanie nr 9 korespondują bezpośrednio z postawą pracodawców w pytaniu nr 1. Generalnie, co do zasady pracodawcy nie kierują się przynależnością etniczną swoich pracowników, bądź kandydatów na pracowników. Sprawa ta jest dla nich raczej drugorzędna, o ile w ogóle można tu wnioskować o poziomie zainteresowania tymi kwestiami. Śledząc odpowiedzi na poprzednie pytania zauważyć należy, że dla większości pracodawców najważniejsze są rekomendacje innych przedsiębiorców, poziom wykształcenia, doświadczenie zawodowe, cechy osobowościowe pracowników i kandydatów na pracowników. W grupie badanych przedsiębiorców 18 orientuje się ilu kandydatów do zatrudnienia ma romskie korzenie. Odpowiedź „trudno ocenić” wskazało 13 pracodawców, a kolejnych 18 zadeklarowało brak wiedzy w tym temacie.

17

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Projekt „Stáže zawodowe dla Romów”

Realizator projektu:

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

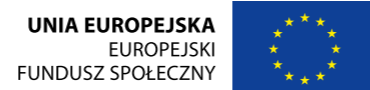
Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Projekt „Stáže zawodowe dla Romów”

Realizator projektu:

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

Najwięcej kłopotów z odpowiedziami mieli respondenci przy pytaniach badawczych X i XI:

X. Z jakiego powodu nie zatrudniał/a Pan/i Romów?

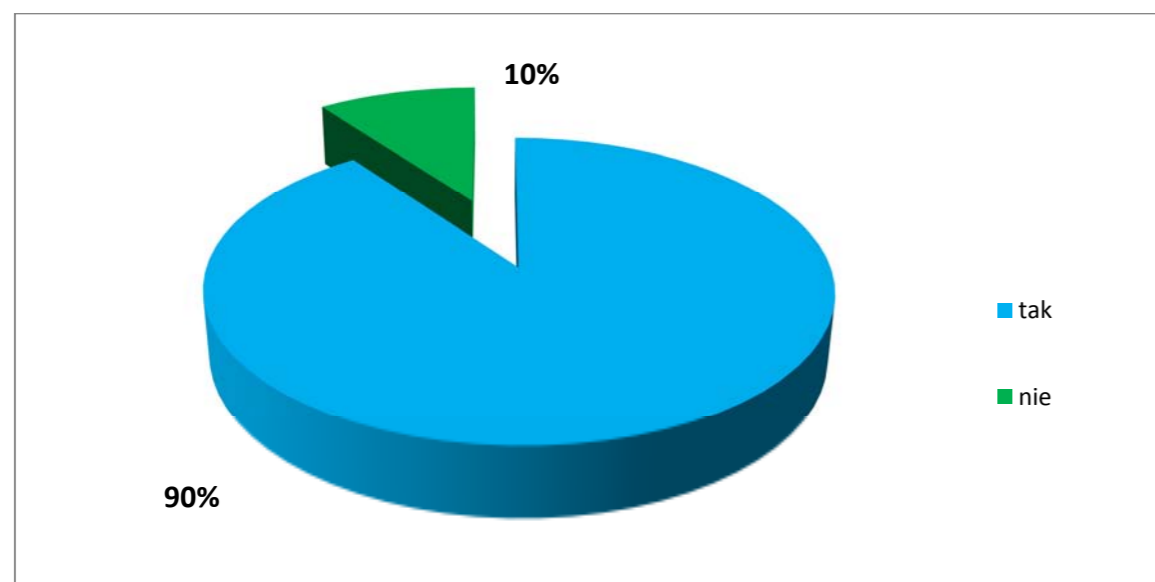
XI. Dlaczego nie jest Pan/i zainteresowany/a zatrudnieniem Romów?

W aspekcie odpowiedzi na poprzednie pytania (m.in. brak zainteresowania pochodzeniem etnicznym) bardzo nieliczni respondenci wskazali, że w ogóle nie są zainteresowani zatrudnieniem przedstawicieli „obcych” grup etnicznych.

Wykres nr 10

Pytanie badawcze nr XII

Gdyby miał/a Pan/i możliwość skorzystania z dofinansowania do zatrudnienia osoby pochodzenia romskiego w swoim zakładzie, to skorzystałby/łaby z takiej możliwości?

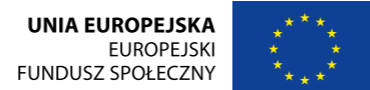

Badani przedsiębiorcy są bardzo zainteresowani skorzystaniem z dofinansowania do zatrudnienia osób pochodzenia romskiego. Aż 90% (45 przedstawicieli firm) wskazało na bezpośrednie zainteresowanie taką możliwością.

3.4. Wnioski i rekomendacje wynikające z badań grupy pracodawców

Badanie ewaluacyjne zrealizowane na grupie docelowej 50 przedsiębiorców i 50 beneficjentów ostatecznych (stażystów) zaangażowanych w projekt wskazuje na możliwość sformułowania wniosków i rekomendacji o charakterze ogólnym.

Generalnie przedsiębiorcy nie interesują się w sposób szczególny przynależnością swoich pracowników (bądź kandydatów na pracowników) do konkretnej grupy etnicznej. Deklarują bardzo wyraźnie, że nie kierują się stereotypami ciągle funkcjonującymi w świadomości społecznej na temat Romów. Najważniejsze są cechy osobowościowe pracownika, jego zaangażowanie, pracowitość, chęć do nauki, sumienność i punktualność. Równolegle, pracodawcy biorą pod uwagę doświadczenie zawodowe, wykształcenie oraz referencje i rekomendacje od innych pracodawców. Część badanych dostrzega oczywiście pewne cechy negatywne wynikające ze złych doświadczeń, nawyków lub ciągle funkcjonujących stereotypów lecz są to raczej przypadki incydentalne. Z pewnością szansą na propagowanie zatrudniania Romów oraz szerzej – innych grup etnicznych, zwłaszcza w kontekście członkostwa Polski w Unii Europejskiej są projekty o charakterze szkoleniowo-doradczym oraz finansowo wspierające zatrudnienie bądź samozatrudnienie osób pozostających bez zatrudnienia a przynależących do grup etnicznych. Zamieszkujący w Polsce Romowie są obywatelami Polskimi będąc jednocześnie mniejszościową grupą etniczną, stąd wszelka pomoc w zawodowej i edukacyjnej ścieżce życiowej są szczególnie pożądane.

IV. Analiza wyników ankiet zrealizowanych wśród grupy stażystów

4.1. Metodologia badań

Analogicznie jak w przypadku grupy pracodawców, przyjęto metodę wywiadu bezpośredniego, w ramach którego respondentem był Beneficjent, który już odbył bądź kończy odbywanie stażu zawodowego. Rozmowę w oparciu o przygotowany kwestionariusz moderował ankieter. Wywiad bezpośredni wspierany był metodą wywiadu telefonicznego (CATI) w przypadkach, gdzie nie istniała możliwość bezpośredniego spotkania ze stażystą. Kwestionariusz wywiadu zawierał 13 pytań, w tym 3 pytania zamknięte oraz 10 pytań otwartych bądź z opcją udzielenia odpowiedzi otwartej. Pełny wzór kwestionariusza stanowi Załącznik nr 2 do niniejszego opracowania.

4.2. Charakterystyka i struktura badanej grupy Beneficjentów

Badaniu ewaluacyjnemu poddano grupę 50 stażystów, w tym 36 kobiet i 14 mężczyzn. Średnia wieku dla obu płci wynosi nieco ponad 33 lata. W badanej grupie 15 osób legitymuje się wykształceniem podstawowym (w tym 10 kobiet i 5 mężczyzn), 5 gimnazjalnym (odpowiednio: 3 i 2 osoby), 20 ponadgimnazjalnym (15/5), 6 pomaturalnym (5/1) i 4 wyższym (3/1). Obraz poziomu wykształcenia nie jest niestety zbyt imponujący, aż 30% stażystów posiada zaledwie wykształcenie podstawowe, a tylko 8% wyższe. Z pewnością ma to bardzo istotny wpływ na poziom bezrobocia i kłopoty ze znalezieniem zatrudnienia. Reprezentowane zawody wyuczone to głównie obszar gastronomii: kucharz, kelner, cukiernik oraz typowo handlowe i usługowe: sprzedawca, kasjer, obuwnik, stolarz, technik administracji. Respondenci zamieszkują różne województwa jednak tylko jedna osoba deklaruje zamieszkiwanie na obszarach wiejskich, 98% stażystów mieszka w miastach.

Niewątpliwie warto zwrócić uwagę na fakt, że projekt spotkał z bardzo dużym zainteresowaniem społeczności romskiej. Efekty procesów rekrutacyjnego oraz informacyjno-promocyjnego dotarły do szerokiego grona potencjalnie zainteresowanych. Dzięki skutecznie przeprowadzonej akcji rekrutacyjnej udział w stażach zadeklarowało ogółem 157 kandydatów. Przejrzyście opisane kryteria udziału w stażach (zawarte w dokumencie pod nazwą *Regulamin procesu rekrutacji, selekcji i odbywania staży w ramach projektu „Stáže zawodowe dla Romów”*) pozwoliły na wyłonienie 60 stażystów stanowiących grupę docelową.

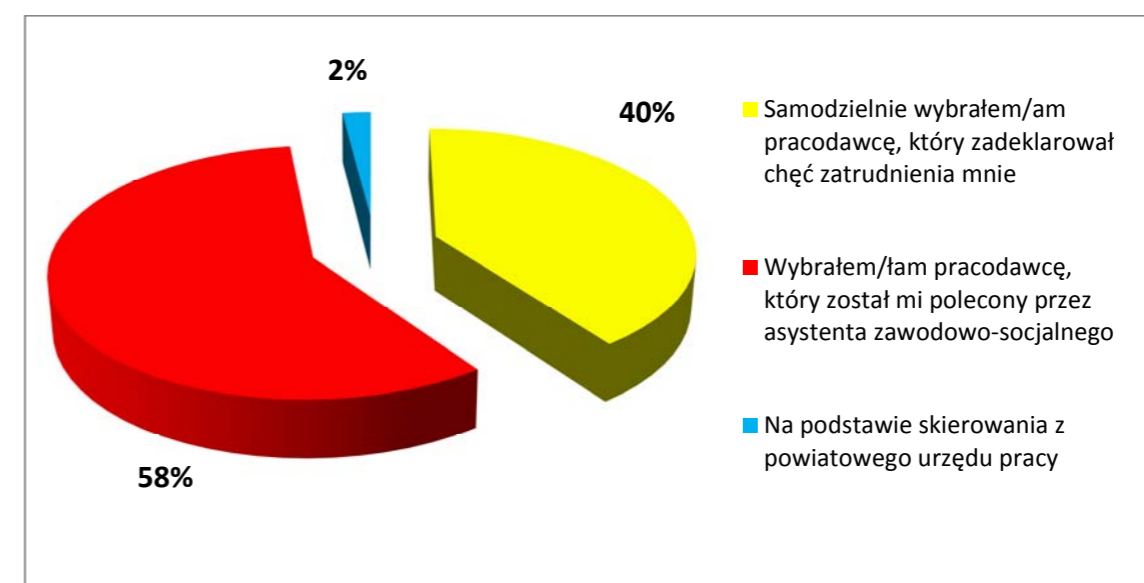

4.3. Analiza odpowiedzi na pytania badawcze zawarte w kwestionariuszu

Wykres nr 11

Pytanie badawcze nr I

Jak doszło do zatrudnienia Pana/i w przedsiębiorstwie?

Podstawą zatrudnienia stażowego w 58% przypadków (29 odpowiedzi) był samodzielny wybór pracodawcy przez kandydata na stażystę, 40% pracowników (20 odpowiedzi) dokonało wyboru na podstawie polecenia przez Asystenta zawodowo socjalnego, w przypadku 1 stażysty zatrudnienie odbyło się na podstawie skierowania z właściwego miejscowo powiatowego urzędu pracy. Bezpośredni, samodzielny wybór pracodawcy świadczy o dojrzałości i świadomości własnych możliwości zawodowych kandydatów. Pomoc Asystentów zawodowo-socjalnych jest z kolei standardem w tego typu przedsięwzięciach projektowych.

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Realizator projektu:

Projekt „Stáže zawodowe dla Romów”

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Realizator projektu:

Projekt „Stáže zawodowe dla Romów”

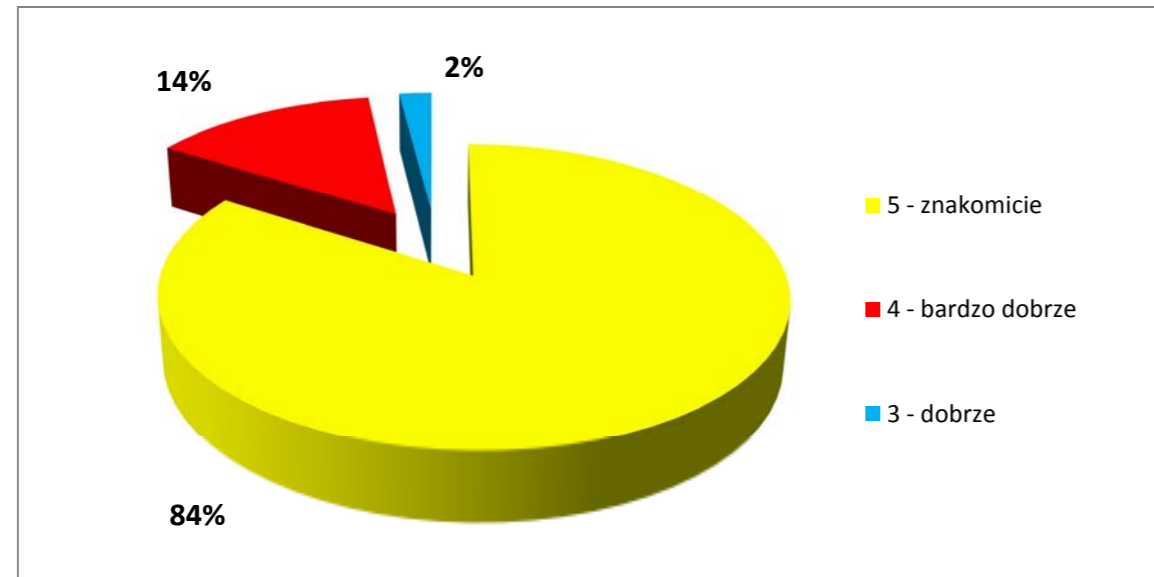
Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

Wykres nr 12

Pytanie badawcze nr II

Jak ogólnie ocenia Pani/Pan odbyty staż w skali od 1 do 5 (gdzie 1 to źle / 5 to znakomicie)?

Odpowiadając na drugie pytanie badawcze stażyści dokonali ogólnej oceny stażu w skali od 5 do 1. Skala przedstawiała się następująco:

Ocena	Znaczenie
5	Znakomicie
4	Bardzo dobrze
3	Dobrze
2	Dostatecznie
1	Niedostatecznie

Aż 84% Beneficjentów projektu – stażystów (42 odpowiedzi) przyznało swojemu zatrudnieniu stażowemu najwyższą możliwą ocenę (5 – znakomicie). 7 osób (14% odpowiedzi) oceniło staż na „bardzo dobrze” (ocena: 4), w jednym przypadku (2%) padła ocena „dobrze”. Wyniki zdecydowanie świadczą o uzasadnionej potrzebie realizacji niniejszego projektu, a także o konieczności tworzenia

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Projekt „Stáže zawodowe dla Romów”

Realizator projektu:

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

podobnych rozwiązań ze środków krajowych oraz unijnych w kolejnym okresie budżetowania (2014-2020).

W przypadku analizy kolejnych 3 pytań badawczych odpowiedzi nie uzasadniają przedstawiania wyników w formie diagramów i wykresów:

Tabela nr 1

Pytania badawcze nr III/IV/V

Numer pytania badawczego:	III	IV	V
Treść pytania badawczego:	Czy program i harmonogram stażu był zgodny z Pani/Pana oczekiwaniami?	Czy warunki odbywania stażu pozwalały na prawidłowe wykonywanie powierzonych obowiązków?	Czy udało się zrealizować wszystkie plany stażowe wynikające z programu?
Możliwe odpowiedzi:	% oraz liczba odpowiedzi		
Tak	100% (50)	100%	98% (49)
Nie (dlaczego?)	0% (0)	0 (0)	2% (1)

Odpowiedzi uzasadniają ogólną, bardzo wysoką ocenę staży. Wszyscy stażyści oceniają, że program i harmonogram stażu był zgodny z ich pierwotnymi oczekiwaniami oraz że warunki odbywania stażu pozwalały na prawidłowe wykonywanie powierzonych przez pracodawcę obowiązków. W przypadku 1 stażysty nie wszystkie plany udało się zrealizować. Respondent wskazał, że jedyną przeszkodą był zbyt krótki okres trwania zatrudnienia.

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Projekt „Stáže zawodowe dla Romów”

Realizator projektu:

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

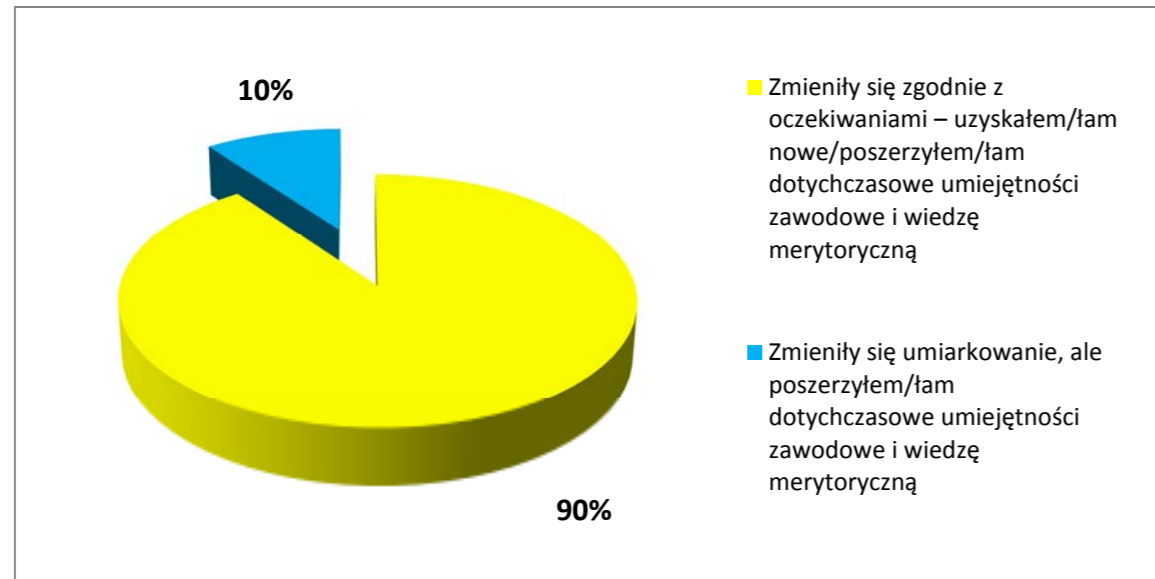
Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

Wykres nr 13

Pytanie badawcze nr VI

W jaki sposób zmieniły się dzięki udziałowi w stażu Pani/Pana wiedza i umiejętności zawodowe?

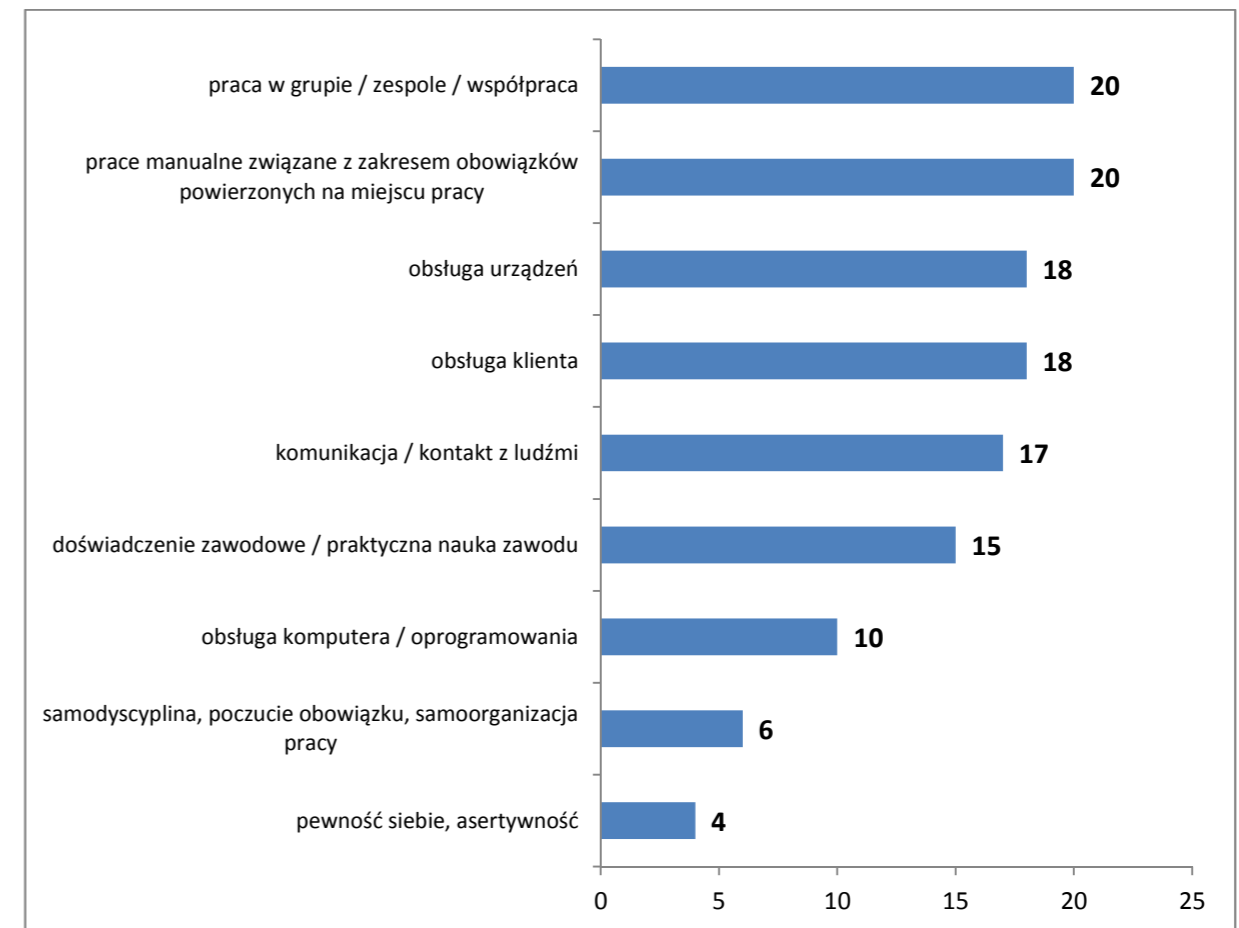
90% stażystów (45 osób) jest zdania, że wiedza i umiejętności – dzięki udziałowi w stażu – zmieniły się w sposób zasadniczy, czyli zgodnie z oczekiwaniami. 5 respondentów (10% odpowiedzi) uważa, że zmiana nastąpiła w stopniu umiarkowanym.

Wykres nr 14

Pytanie badawcze nr VII

Proszę wymienić jakie kompetencje i umiejętności zawodowe rozwiąza/ął Pani/Pan w trakcie stażu?

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Projekt „Stáže zawodowe dla Romów”

Realizator projektu:

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Projekt „Stáže zawodowe dla Romów”

Realizator projektu:

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

W ramach pytania nr VII respondenci mieli możliwość udzielania odpowiedzi w sposób otwarty. Celem tak sformułowanego pytania była próba identyfikacji najczęściej rozwijanych kompetencji i umiejętności w trakcie trwania stażu. Odpowiedzi można podzielić na 3 zasadnicze grupy:

- pierwszą dotyczącą nabycia umiejętności manualnych związanych bezpośrednio z wykonywaniem powierzonych obowiązków: najczęściej wymieniane to: wydawanie sprzętu / kluczywpisywanie faktur do ksiąg rachunkowych, wykładanie towaru, sprzątnięcie, podawanie do stołu, prowadzenie ksiąg rachunkowych, prowadzenie dokumentacji, wystawianie faktur, zmywanie, gotowanie, pisanie projektów EFS, przygotowanie ciasta, wypiek pieczywa, rozmowa z klientami, wizualizacja sklepu, naprawa palet, pomoc kuchenna,
- drugą dotyczącą nabycia umiejętności obsługi urządzeń: obsługa kasy fiskalnej, obsługa sprzętu do mycia i czyszczenia, obsługa urządzeń biurowych, obsługa wózków widłowych, obsługa maszyn do produkcji spławików, obsługa pieca do pieczenia pieczywa, obsługa urządzeń do monitoringu, obsługa urządzeń drukarskich, obsługa urządzeń mechanicznych (ogólnie), obsługa komputera / oprogramowania,
- trzecią dotyczącą zagadnień: komunikacji międzyludzkiej, kontaktów społecznych (praca w grupie / zespole, kontakt z ludźmi, obsługa klienta), rozwijania własnych cech osobowościowych (asertywność, samodyscyplina, samoorganizacja w miejscu pracy, poczucie obowiązku, pewność siebie) oraz ogólnie określanych bez doprecyzowania jako: zdobycie doświadczenia zawodowego / praktycznej nauki zawodu.

Szeroki wachlarz wymienionych cech, kompetencji oraz umiejętności wyraźnie wskazuje (co również poza bezpośrednio zadanymi pytaniami potwierdzają respondenci) na silną potrzebę aktywizowania zawodowego grupy romskiej. Badani podkreślali atrakcyjność stażu jako możliwości „wyjścia z domu”, przynajmniej czasowego oderwania się od samotności i bezrobocia. Czasowe, stażowe zatrudnienie określali jako możliwość „wyjścia do ludzi” i nawiązania nowych znajomości z nadzieją na zwiększenie własnych szans zatrudnieniowych w przyszłości.

Tabela nr 2

Pytania badawcze nr VIII/IX/X/XI

Numer pytania badawczego:	VIII	IX	X	XI
Treść pytania badawczego:	Czy Pana/i zdaniem Opiekun stażu spełnił pokładane w nim nadzieje? (był pomocny, dokładnie i szczegółowo odpowiadał na pytania, prawidłowo określił zakres obowiązków, był dyspozycyjny, itp.)	Czy Pana/i zdaniem atmosfera w przedsiębiorstwie (w którym odbywał się staż) była właściwa, sprzyjająca rozwojowi osobistemu i zawodowemu?	Czy Pana/i zdaniem współpracownicy (oprócz Opiekuna stażu) byli wyrozumiali w sytuacjach wymagających wsparcia i udzielenia pomocy?	Czy w trakcie realizowanego stażu czuła/a się Pan/i pracownikiem mniej wartościowym niż pracownik nieromski?
Możliwe odpowiedzi:	% oraz liczba odpowiedzi			
Tak	100% (50)	100% (50)	98% (49)	2% (1)
Nie (dlaczego?)	0% (0)	0% (0)	2% (1)	98% (49)

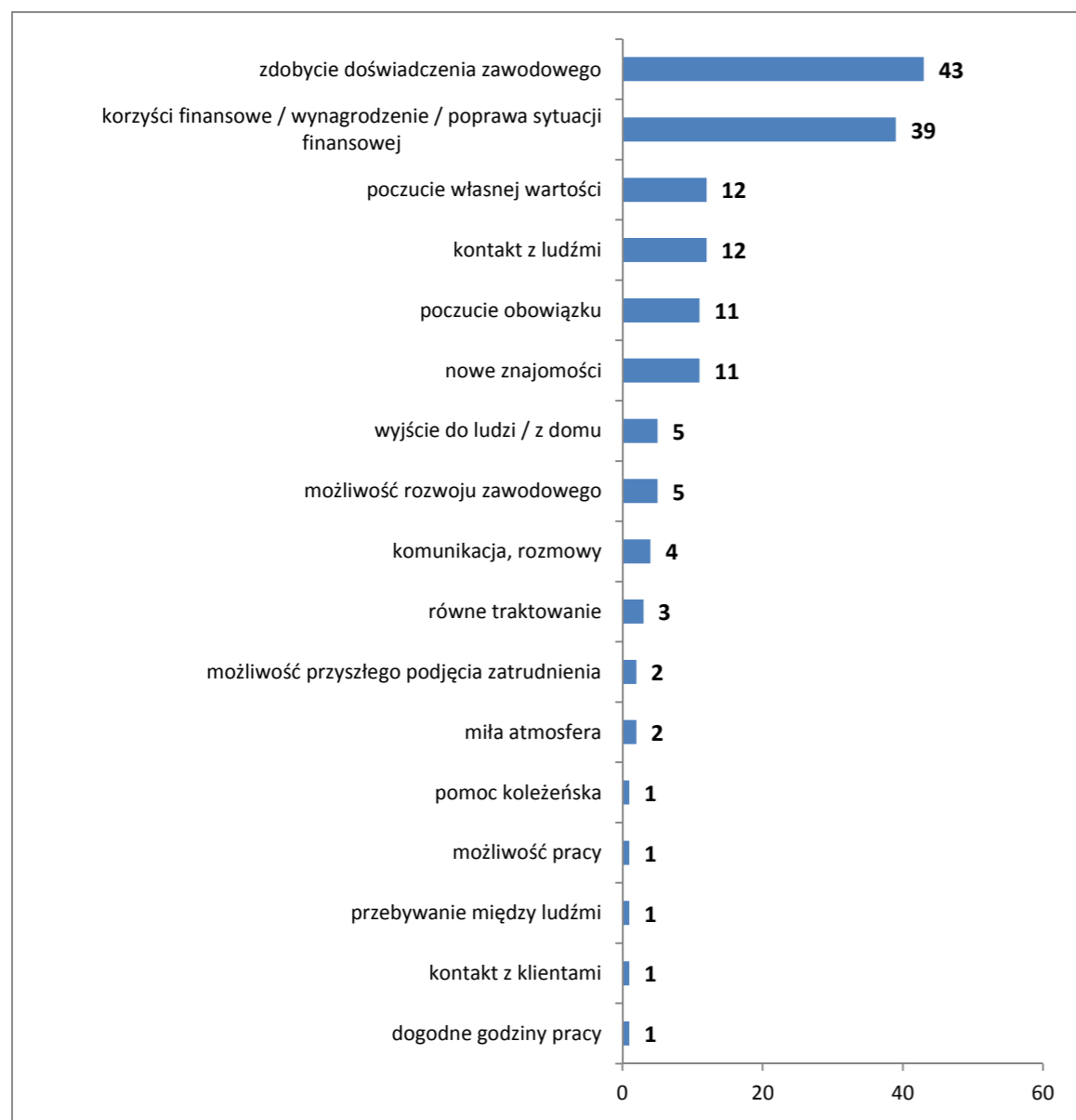
Dokonując analizy odpowiedzi udzielonych przez respondentów na pytania badawcze (VIII-XI) otrzymujemy kolejne potwierdzenie poprawnej organizacji stażu w miejscu jego realizacji, pozytywnej i prawidłowej współpracy na linii pracodawca – stażysta oraz opiekun stażu – stażysta, a także bezkonfliktowego współdziałania w grupie pracowników. W całej badanej grupie pojawił się jeden przypadek nieprawidłowej współpracy w grupie pracowników określonej przez respondenta jako „złe nastawienie do ludzi (Romów)”. Jak wynika z analizy tego konkretnego przypadku „winą” za konflikt obarczyć raczej należy stereotypy i uprzedzenia ciągle funkcjonujące w świadomości niektórych osób wśród społeczności lokalnej.

Wykres nr 15

Pytanie badawcze nr XII

Proszę wymienić 3 najkorzystniejsze aspekty odbytego stażu:

Respondenci bardzo chętnie wymieniali najkorzystniejsze aspekty zrealizowanego stażu. Znaczna część odpowiedzi jest łatwo przewidywalna, wręcz oczywista, zwłaszcza w kontekście uzyskiwanego wynagrodzenia, zdobywania i poszerzania doświadczenia zawodowego czy nawiązywania nowych

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Realizator projektu:

Projekt „Stáže zawodowe dla Romów”

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

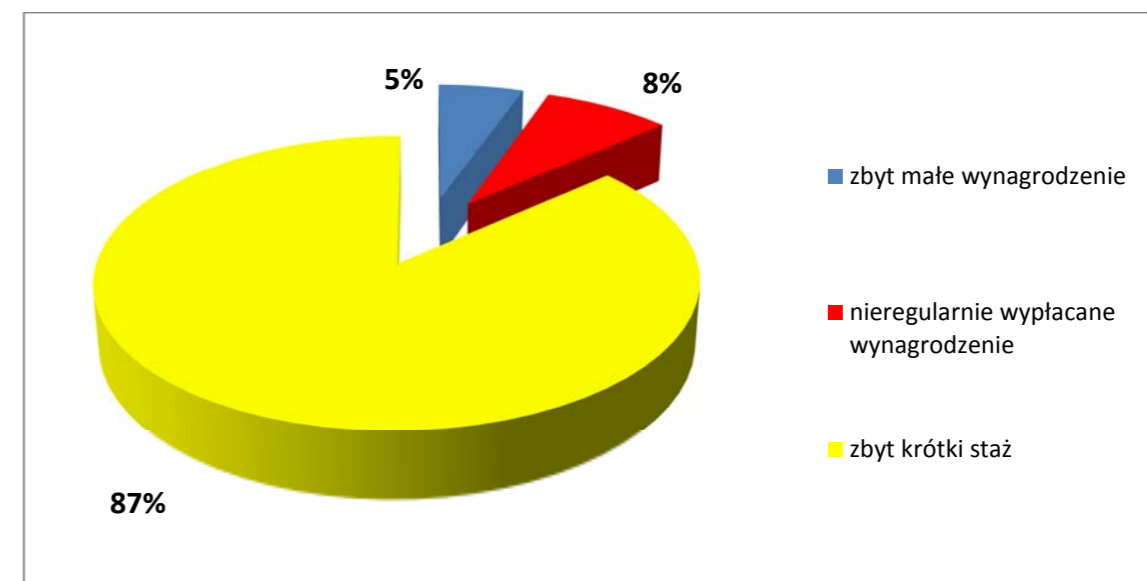
znajomości. Kilka odpowiedzi odbiega od oczekiwanych: część stażystów podkreśliła pomoc koleżeńską, równe traktowanie osób przynależących do mniejszości czy zwykłą możliwość przebywania między ludźmi. Generalnie przebadana próba to grupa osób szukających zatrudnienia, szanująca pracę choć posiada dość poważne braki w poziomie wykształcenia.

Ostatnie pytanie kwestionariusza dotyczyło wskazania najmniej korzystnych aspektów odbytego stażu. Odpowiedzi, które pojawiały się najczęściej bezpośrednio nawiązują do wyników analizowanych w poprzednich pytaniach. 87% respondentów uważa, że staż był zbyt krótki. Odpowiednio po 8% i 5% beneficjentów uważa, że wynagrodzenie wypłacane było nieregularnie oraz że było zbyt niskie. O ile sprawa okresu trwania stażu wynika (w tym konkretnym przypadku) z zapisów wniosku o dofinansowanie projektu, o tyle kwestia wynagrodzeń ustalana jest bezpośrednio na linii pracodawca – stażysta. Zarówno kwestia wysokości poborów jak i ich regularnego (bądź nieregularnego) wypłacania związana jest najprawdopodobniej z kryzysową sytuacją w gospodarce.

Wykres nr 16

Pytanie badawcze nr XIII

Proszę wymienić 3 najmniej korzystne aspekty odbytego stażu:

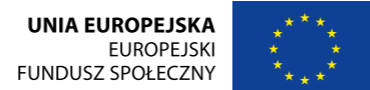
Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Realizator projektu:

Projekt „Stáže zawodowe dla Romów”

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

4.4. Wnioski i rekomendacje wynikające z badań grupy stażystów

Badana grupa beneficjentów zakończyła lub wkrótce zakończy udział w stażach zawodowych. Ogół stażystów w niniejszym projekcie to 60 osób w tym 40 kobiet i 20 mężczyzn. Zgodnie z założeniami projektu będącymi przedmiotem wniosku o dofinansowanie istnieje niecisłość w zaplanowanym równym uczestnictwie w stażach w aspekcie płci. Wynika to z powszechnie występującego większego bezrobocia wśród kobiet. Stopa zatrudnienia kobiet jest niższa, co ma związek z obowiązkami macierzyńskimi, jak również z pochodzeniem. Postrzeganie kobiety jako matki, żony, osoby mniej dyspozycyjnej, strażniczki domowego ogniska, stanowi barierę w procesie zatrudniania. Niemniej kobiety romskie są znacznie bardziej aktywne niż mężczyźni w aspekcie udziału w różnorodnych programach szkoleniowych, aktywizacyjnych czy doradczych.

Wyniki przeprowadzonego badania ankietowego wskazują na osiągnięcie wyznaczonego celu. Staże ocenione zostały bardzo wysoko zarówno pod kątem organizacyjnym jak i merytorycznym. Beneficjenci wskazali najistotniejsze pozytywne aspekty zrealizowanych staży w tym: zdobycie doświadczenia zawodowego, podniesienie kwalifikacji, otrzymywanie wynagrodzenia, możliwość pracy zespołowej czy rozwijanie własnych cech osobowościowych (pewność siebie, asertywność, samorealizacja, itp.). Sukces wszystkich stażystów jest sukcesem całego projektu, jego idei i pracy osób zaangażowanych w jego realizację. Pracodawcy, współpracownicy i opiekunowie staży nie kierują się krzywdzącymi stereotypami. Zdaniem samych beneficjentów pomoc i wyrozumiałość okazana w trakcie czasowego zatrudnienia napawa ich optymizmem i budzi nadzieje na znalezienie stałego zajęcia. Najmniej korzystny aspekt zatrudnienia stażowego to zdecydowanie zbyt krótki czas jego trwania. Beneficjenci zgodnie stwierdzają, że są gotowi na dłuższe możliwości zatrudnieniowe stwarzające największe szanse na rynku pracy. Jest to również kolejny znak mobilizujący do uruchamiania następnych środków finansowych na tego typu przedsięwzięcia projektowe.

30

V. Analiza wyników ankiet zrealizowanych wśród kadry zarządzającej projektem

5.1. Metodologia badań

Z uwagi na małą liczebność respondentów przyjęto wyłącznie metodę wywiadu bezpośredniego. Rozmowę w oparciu o przygotowany kwestionariusz moderował ankieter. Kwestionariusz wywiadu zawierał 10 pytań, w tym 3 pytania zamknięte oraz 7 pytań z opcją udzielenia odpowiedzi otwartej. Pełny wzór kwestionariusza stanowi Załącznik nr 3 do niniejszego opracowania.

5.2. Analiza odpowiedzi na pytania badawcze zawarte w kwestionariuszu

Wywiady bezpośrednie przeprowadzono z trzema przedstawicielami zespołu: Koordynatorem projektu, Asystentką ds. wdrażania oraz Asystentką ds. administracyjnych.

Przedstawiciele zespołu byli zatrudnieni w biurze projektu u projektodawcy czyli w Stowarzyszeniu Romów Polskich z siedzibą w Szczecinku. W instytucji pracuje kilkadziesiąt osób, w tym przedstawiciele grupy romskiej.

Badani byli zaangażowani nie tylko w bezpośrednią realizację projektu ale również brali udział w tworzeniu wniosku o dofinansowanie projektu. Posiadają doświadczenie w realizacji projektów szkoleniowo-doradczych współfinansowanych z środków Unii Europejskiej: Koordynator projektu oraz Asystentka ds. wdrażania pracowali dotychczas w 1-3 projektach, natomiast Asystentka ds. administracyjnych w 6 i więcej. Respondenci zgodnie stwierdzają, że nie są im obce projekty EFS skierowane do mniejszości romskiej oraz potwierdzają, że są to przedsięwzięcia niestandardowe z uwagi na specyfikę środowiska, odrębność kulturową oraz tradycje grupy docelowej.

Kolejne pytania dotyczyły bieżącej realizacji projektu „Stáže zawodowe dla Romów”:

Promocja i rekrutacja odbywała się – zgodnie z odpowiedziami respondentów – poprzez spoty radiowe, plakaty, ulotki, broszury, instytucje (np. powiatowe urzędy pracy), stronę internetową projektu oraz bezpośredni kontakt z przedstawicielami grupy docelowej, w formie spotkań indywidualnych i grupowych.

Bezpośrednia współpraca kadry zarządzającej projektem ze stażystami należała raczej do trudnej i niestandardowej, nie obyło się bez kłopotów związanych także z kontaktami na linii stażysta – pracodawca. Respondenci zgodnie wymieniali następujące problemy: przerwanie stażu z powodu choroby lub wyjazdu, częste nieobecności w pracy, sporo przypadków zwolnień lekarskich, duże

31

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Realizator projektu:

Projekt „Stáže zawodowe dla Romów”

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

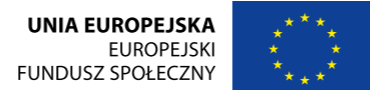
Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Realizator projektu:

Projekt „Stáže zawodowe dla Romów”

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

oczekiwania finansowe przy niskich kwalifikacjach i braku doświadczenia zawodowego, utrudniony kontakt z uwagi np. na nieodbieranie telefonu.

5.3. Wnioski i rekomendacje wynikające z badań wśród kadry zarządzającej projektem

Praca w tak specyficznym przedsięwzięciu w kontekście grupy docelowej wymaga sporego doświadczenia, cierpliwości, opanowania i zaangażowania. Część przedstawicieli mniejszości romskiej sprawiała problemy głównie związane z dużą absencją na stażach. Utrudniony bywał również kontakt z beneficjentami. Niskie kwalifikacje i brak doświadczenia zawodowego stażystów nie przeszkadzały w większych oczekiwaniach finansowych, co z kolei w obliczu generalnie bardzo trudnej sytuacji na rynku pracy pogłębiało problemy na liniach pracodawca – beneficjent oraz zespół zarządzający – beneficjent. Przedstawiciele kadry musieli wykazywać się sporą wyrozumiałością i cierpliwością a także często korzystać z niestandardowych metod docierania do stażystów np. poprzez kontakty bezpośrednie. Całość zadań projektowych została niewątpliwie oceniona pozytywnie, jest bazą dla dalszych działań propagujących i promujących zwiększanie zatrudnienia przedstawicieli mniejszości romskiej lecz powinna być prawdopodobnie prowadzona równoległe z różnego rodzaju modelami uświadamiającymi istotę pracy zawodowej w różnych, często specyficznych formach zatrudnienia. Specyfika grupy docelowej (wspomniane wcześniej niskie kwalifikacje i brak doświadczenia zawodowego), tradycyjnie mobilny styl życia oraz stereotypy wpływają jednak nie tylko na charakterystyczne postrzeganie Romów przez potencjalnych pracodawców ale są też składowymi, które należy w obecnych czasach zmieniać w samej grupie beneficjentów. Przystosowanie do nowych wymagań stale zmieniającego się rynku pracy dotyczy wszystkich potencjalnych pracowników. Niewątpliwie istotne jest wsparcie dla mniejszości narodowych i grup etnicznych współistniejących w polskim społeczeństwie np. w formie projektów edukacyjnych, jednak chęć do otwartości na zmiany i dostosowania się do rzeczywistości musi niejako wypływać również ze strony przedstawicieli mniejszości. Adekwatność i skuteczność różnych form pomocy na rynku pracy zwiększająca szanse na zatrudnienie musi być poparta zmianami w łonie samych zainteresowanych beneficjentów.

32

VI. Spis wykresów i tabel

Lp.	Nr wykresu	Zakres tematyczny pytania badawczego	Nr strony
1.	1	Czy jako pracodawca zatrudniał/a Pan/i już osoby pochodzenia romskiego?	9
2.	2	Jak doszło do zatrudnienia Romów u Pani/a w przedsiębiorstwie?	10
3.	3	Czy Pani/a zdaniem zatrudnieni w firmie Romowie należycie wypełniają swoje obowiązki?	11
4.	4	Czy Pana/i zdaniem pochodzenie romskie wpływa na efektywność wykonywanych obowiązków w miejscu pracy?	12
5.	5	Jakie pozytywne (przydatne w pracy – atuty) mocne strony dostrzega Pan/i pracowników z romskiej grupy etnicznej?	13
6.	6	Jakie negatywne (nieprzydatne w pracy) słabe strony dostrzega Pan/i w pracownikach pochodzenia romskiego?	14
7.	7	Czy Pan/i zatrudniłby/aby kolejnych Romów w swojej firmie?	15
8.	8	Czy poleci Pan/i innemu pracodawcy zatrudnienie Romów w swojej firmie?	16
9.	9	Czy orientuje się Pan/i ilu kandydatów, którzy ubiegają się o pracę w Pana/i zakładzie ma pochodzenie romskie?	17
10.	10	Gdyby miał/a Pan/i możliwość skorzystania z dofinansowania do zatrudnienia osoby pochodzenia romskiego w swoim zakładzie, to skorzystałby/łaby z takiej możliwości?	18
11.	11	Jak doszło do zatrudnienia Pana/i w przedsiębiorstwie?	21
12.	12	Jak ogólnie ocenia Pani/Pan odbyty staż w skali od 1 do 5 (gdzie 1 to źle / 5 to znakomicie)?	22
13.	13	W jaki sposób zmieniły się dzięki udziałowi w stażu Pani/Pana wiedza i umiejętności zawodowe?	24
14.	14	Proszę wymienić jakie kompetencje i umiejętności zawodowe rozwiązała/ął Pani/Pan w trakcie stażu?	25
15.	15	Proszę wymienić 3 najkorzystniejsze aspekty odbytego stażu	28
16.	16	Proszę wymienić 3 najmniej korzystne aspekty odbytego stażu	29
Lp.	Nr tabeli	Zakres tematyczny pytań badawczych	Nr strony
1.	1	Czy program i harmonogram stażu był zgodny z Pani/Pana oczekiwaniami? Czy warunki odbywania stażu pozwalały na prawidłowe wykonywanie powierzonych obowiązków? Czy udało się zrealizować wszystkie plany stażowe wynikające z programu?	23
2.	2	Czy Pana/i zdaniem Opiekun stażu spełnił pokładane w nim nadzieje? (był pomocny, dokładnie i szczegółowo odpowiadał na pytania, prawidłowo	27

33

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Realizator projektu:

Projekt „Stáže zawodowe dla Romów”

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Realizator projektu:

Projekt „Stáže zawodowe dla Romów”

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

określił zakres obowiązków, był dyspozycyjny, itp.)

Czy Pana/i zdaniem atmosfera w przedsiębiorstwie (w którym odbywał się staż) była właściwa, sprzyjająca rozwojowi osobistemu i zawodowemu?

Czy Pana/i zdaniem współpracownicy (oprócz Opiekuna stażu) byli wyrozumiali w sytuacjach wymagających wsparcia i udzielenia pomocy?

Czy w trakcie realizowanego stażu czuła/a się Pan/i pracownikiem mniej wartościowym niż pracownik nie-romski?

34

VII. Załączniki

7.1. Kwestionariusz wywiadu – pracodawcy

Badanie ewaluacyjne

Kwestionariusz wywiadu bezpośredniego

DIAGNOZA POSTAW PRACODAWCÓW WOBEC ZATRUDNIANIA OSÓB POCZODZENIA ROMSKIEGO

1.	Czy jako pracodawca zatrudniał/a Pan/i już osoby pochodzenia romskiego?	Odpowiedź
a)	Tak	☐
b)	Nie (dlaczego?)	☐
2.	Jak doszło do zatrudnienia Romów u Pani/a w przedsiębiorstwie?	Odpowiedź
a)	Wybrałam/em osobę z grupy romskiej, która sama złożyła swoją aplikację na moją ogłoszoną ofertę pracy	☐
b)	Wybrałam/em osobę z grupy romskiej, która została mi polecona przez znajomego, innego pracodawcę z mojej branży, itp.	☐
c)	Na podstawie skierowania z Powiatowego Urzędu Pracy	☐
d)	Zatrudnienie zostało sfinalizowane w inny sposób (jaki?)	☐
3.	Czy Pani/a zdaniem zatrudnieni w firmie Romowie należycie wypełniają swoje obowiązki?	Odpowiedź
a)	Tak, nie mam z nimi żadnych problemów	☐
b)	Generalnie tak, choć czasem mam kłopoty wynikające z nieprawidłowej współpracy pomiędzy zatrudnionymi Romami a Polakami	☐
c)	Początkowo były kłopoty, ale nasza współpraca z biegiem czasu unormowała się	☐
d)	Nie, pracownicy Romscy sprawiają różne kłopoty. Zamierzam ich zwolnić.	☐
4.	Czy Pana/i zdaniem pochodzenie romskie wpływa na efektywność wykonywanych obowiązków w miejscu pracy?	Odpowiedź
a)	Tak	☐
b)	Nie (dlaczego?)	☐
5.	Jakie pozytywne (przydatne w pracy – atuty) mocne strony dostrzega Pan/i	Odpowiedź

35

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Realizator projektu:

Projekt „Stáže zawodowe dla Romów”

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Realizator projektu:

Projekt „Stáže zawodowe dla Romów”

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

pracownikach z romskiej grupy etnicznej?

- a) Pracowitość
- b) Obowiązkowość
- c) Punktualność
- d) Inne (jakie?)

6. **Jakie negatywne (nieprzydatne w pracy) słabe strony dostrzega Pan/i w pracownikach pochodzenia romskiego?** Odpowiedź

- a) Lenistwo
- b) Niepunktualność
- c) Kombinatorstwo, uchylanie się od obowiązków w pracy
- d) Inne, wymień jakie?

7. **Czy Pan/i zatrudniłby/aby kolejnych Romów w swojej firmie?** Odpowiedź

- a) Tak
- b) Nie (dlaczego?)

8. **Czy poleci Pan/i innemu pracodawcy zatrudnienie Romów w swojej firmie?** Odpowiedź

- a) Tak
- b) Nie (dlaczego?)

9. **Czy orientuje się Pan/i ilu kandydatów, którzy ubiegają się o pracę w Pana/i zakładzie ma pochodzenie romskie?** Odpowiedź

- a) Tak
- b) Trudno to ocenić
- c) Nie

10. **Z jakiego powodu nie zatrudniał/a Pan/i Romów?** Odpowiedź

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- a) Nikt z Romskiej grupy etnicznej nie wyraził zainteresowania pracą w mojej firmie, ale gdybym miał/a taką ofertę to poważanie bym ją rozważył/a. Liczą się wyłącznie kwalifikacje, wykształcenie i doświadczenie.
- b) Nikt z Romskiej grupy etnicznej nie wyraził zainteresowania pracą w mojej firmie, ale akurat Romów nie zamierzam zatrudniać.
- c) W ogóle nie jestem zainteresowana/y zatrudnieniem przedstawicieli „obcych” grup etnicznych.

11. **Dlaczego nie jest Pan/i zainteresowany/a zatrudnieniem Romów?** Odpowiedź

- a) Uważam, że jako pracownicy mają zbyt duże braki edukacyjne
- b) Ze względu na zespół cech charakterologicznych, które kojarzą mi się z Romami (wesołkowatość, zabawa, lenistwo, niedokładność, itp.)
- c) Wolę zatrudniać przedstawicieli „swojej” grupy etnicznej
- d) Z innego powodu (jakiego?)

12. **Gdyby miał/a Pan/i możliwość skorzystania z dofinansowania do zatrudnienia osoby pochodzenia romskiego w swoim zakładzie, to skorzystałby/aby z takiej możliwości?** Odpowiedź

- a) Tak
- b) Nie (dlaczego?)

Metryczka

DANE PRZEDSIĘBIORCY BIORĄCEGO UDZIAŁ W BADANIU EWALUACYJNYM

Wiek   Płeć (K/M)

Zajmowane stanowisko

Zawód

Poziom wykształcenia:

podstawowe gimnazjalne ponadgimnazjalne pomaturalne wyższe

Powiat Województwo

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Realizator projektu:

Projekt „Staże zawodowe dla Romów”

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

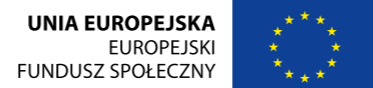
Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Realizator projektu:

Projekt „Staże zawodowe dla Romów”

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

☐	obszar miejski
☐	obszar wiejski

Uwaga: Obszary wiejskie to tereny położone poza granicami administracyjnymi miast – obszary gmin wiejskich oraz część wiejska (leżąca poza miastem) gminy miejsko-wiejskiej. Dostęp do danych z podziałem terytorialnym na stronie internetowej GUS: <http://www.stat.gov.pl/broker/access/index.jspa>

DANE PRZEDSIĘBIORSTWA BIORĄCEGO UDZIAŁ W BADANIU EWALUACYJNYM

Powiat	Województwo
<input type="text"/>	<input type="text"/>
☐	obszar miejski
☐	obszar wiejski

Uwaga: Obszary wiejskie to tereny położone poza granicami administracyjnymi miast – obszary gmin wiejskich oraz część wiejska (leżąca poza miastem) gminy miejsko-wiejskiej. Dostęp do danych z podziałem terytorialnym na stronie internetowej GUS: <http://www.stat.gov.pl/broker/access/index.jspa>

Nr telefonu stacjonarnego (wraz z numerem kierunkowym) ( ) - -

Nr faxu (wraz z numerem kierunkowym) ( ) - -

Adres poczty elektronicznej (e-mail)

Krótki opis aktualnego profilu działalności przedsiębiorstwa

Przedsiębiorstwo należy do kategorii (określ wielkość firmy):

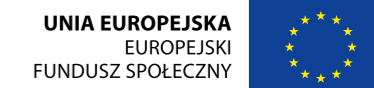
samozatrudniony	mikroprzedsiębiorstwo	małe przedsiębiorstwo	średnie przedsiębiorstwo	inne niż mikro, małe, średnie przedsiębiorstwo
☐	☐	☐	☐	☐

Liczba osób zatrudnionych:

do 5 osób	od 6 do 49 osób	od 50 do 99 osób	od 100 do 249 osób	powyżej 250
☐	☐	☐	☐	☐

Czy w firmie zatrudniam Romów: Tak Nie

Liczba zatrudnionych przedstawicieli grupy romskiej wynosi:

7.2. Kwestionariusz wywiadu – stażyści

Badanie ewaluacyjne
Kwestionariusz wywiadu bezpośredniego

DIAGNOZA POSTAW STAŻYSTÓW WOBEC ZATRUDNIANIA OSÓB POCZODZENIA ROMSKIEGO

- Jak doszło do zatrudnienia Pana/i w przedsiębiorstwie?** Odpowiedź

a) Samodzielnie wybrałem/am pracodawcę, który zadeklarował chęć zatrudnienia mnie.

b) Wybrałem/łam pracodawcę, który został mi polecony przez asystenta zawodowo-socjalnego.

c) Na podstawie skierowania z powiatowego urzędu pracy.

d) Zatrudnienie zostało sfinalizowane w inny sposób (jaki?)
- Jak ogólnie ocenia Pani/Pan odbyty staż w skali od 1 do 5 (gdzie 1 to źle / 5 to znakomicie?)** Odpowiedź

1   2   3   4   5
- Czy program i harmonogram stażu był zgodny z Pani/Pana oczekiwaniami?** Odpowiedź

a) TAK

b) NIE (dlaczego?)
- Czy warunki odbywania stażu pozwalały na prawidłowe wykonywanie powierzonych obowiązków?** Odpowiedź

a) Tak

b) Nie (dlaczego?)
- Czy udało się zrealizować wszystkie plany stażowe wynikające z programu?** Odpowiedź

a) Tak

b) Nie (dlaczego?)
- W jaki sposób zmieniły się dzięki udziałowi w stażu Pani/Pana wiedza i umiejętności zawodowe?** Odpowiedź

a) Zmieniły się zgodnie z oczekiwaniami – uzyskałem nowe/poszerzyłem dotychczasowe umiejętności zawodowe i wiedzę merytoryczną

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Realizator projektu:

Projekt „Staże zawodowe dla Romów”

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Realizator projektu:

Projekt „Staże zawodowe dla Romów”

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- b) Zmieniły się umiarkowanie, ale poszerzyłem dotychczasowe umiejętności zawodowe i wiedzę merytoryczną
- c) Niestety nie zmieniły – nie uzyskałem nowych/nie poszerzyłem dotychczasowych umiejętności zawodowych i wiedzy merytorycznej
7. **Proszę wymienić jakie kompetencje i umiejętności zawodowe rozwiąta/ął Pani/Pan w trakcie stażu?** Odpowiedź
- a)
- b)
- c)
- d)
8. **Czy Pana/i zdaniem Opiekun stażu spełnił pokładane w nim nadzieje? (był pomocny, dokładnie i szczegółowo odpowiadał na pytania, prawidłowo określił zakres obowiązków, był dyspozycyjny, itp.)** Odpowiedź
- a) Tak
- b) Nie (dlaczego?)
9. **Czy Pana/i zdaniem atmosfera w przedsiębiorstwie (w którym odbywał się staż) była właściwa, sprzyjająca rozwojowi osobistemu i zawodowemu?** Odpowiedź
- a) Tak
- b) Nie (dlaczego?)
10. **Czy Pana/i zdaniem współpracownicy (oprócz Opiekuna stażu) byli wyrozumiali w sytuacjach wymagających wsparcia i udzielenia pomocy?** Odpowiedź
- a) Tak
- b) Nie (dlaczego?)
11. **Czy w trakcie realizowanego stażu czuła/a się Pan/i pracownikiem mniej wartościowym niż pracownik nie-romski?** Odpowiedź
- a) TAK (dlaczego?, w jakich sytuacjach?)...

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- b) Nie
12. **Proszę wymienić 3 najkorzystniejsze aspekty odbytego stażu:** Odpowiedź
- a)
- b)
- c)
13. **Proszę wymienić 3 najmniej korzystne aspekty odbytego stażu (sugestie, co należy zmienić, co ewentualnie z programu usunąć a o jakie elementy programu stażu poszerzyć):** Odpowiedź
- a)
- b)
- c)

Metryczka

DANE STAŻYSTY BIORĄCEGO UDZIAŁ W BADANIU EWALUACYJNYM

Wiek	Płeć (K/M)			
<input type="text"/>	<input type="text"/>			
Zawód wyuczony	Zawód wykonywany			
<input type="text"/>	<input type="text"/>			
Poziom wykształcenia:				
podstawowe	gimnazjalne	ponadgimnazjalne	pomaturalne	wyższe
☐	☐	☐	☐	☐
Powiat	Województwo			
<input type="text"/>	<input type="text"/>			
☐	obszar miejski	Uwaga: Obszary wiejskie to tereny położone poza granicami administracyjnymi miast – obszary gmin wiejskich oraz część wiejska (leżąca poza miastem) gminy miejsko-wiejskiej. Dostęp do danych z podziałem terytorialnym na stronie internetowej GUS: http://www.stat.gov.pl/broker/access/index.jspa		
☐	obszar wiejski			

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Realizator projektu:

Projekt „Staże zawodowe dla Romów”

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Realizator projektu:

Projekt „Staże zawodowe dla Romów”

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

5. **W jaki sposób przebiegała promocja przedsięwzięcia i rekrutacja Beneficjentów – stażystów i pracodawców do projektu?** Odpowiedź
- a) Ogłoszenia prasowe
- b) Spoty radiowe
- c) Spoty w telewizji
- d) Plakaty, ulotki, broszury
- e) Instytucje (np. powiatowe urzędy pracy)
- f) Strona internetowa
- g) Kontakt bezpośredni, spotkania indywidualne i grupowe
- h) Inne (jakie?) ...

6. **Czy rekrutacja do projektu przebiegała zgodnie z założeniami (czy znalazło się wystarczająco dużo chętnych Beneficjentów – stażystów i pracodawców w okresie poświęconym na czas rekrutacji w harmonogramie)?** Odpowiedź

- a) Tak
- b) Nie, były kłopoty z rekrutacją (jakie?)...

7. **Czy współpraca z Beneficjentami projektu przebiegała prawidłowo? (czy były to osoby zdyscyplinowane, rzeczywiście chętne do odbycia stażu)** Odpowiedź

- a) Tak
- b) Nie (dlaczego?)...

8. **Czy w trakcie odbywania stażu pojawiły się jakieś skargi pracodawców na Beneficjentów – stażystów?** Odpowiedź

- a) Tak (jakiego typu skargi?)...
- b) Nie

9. **Czy wszyscy Beneficjenci odbyli staż zgodnie z programem i harmonogramem?** Odpowiedź

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- a) Tak
- b) Nie (z jakiego powodu?)...

10. **Czy współpraca z pracodawcami przebiegała prawidłowo?** Odpowiedź

- a) Tak
- b) Nie (dlaczego?)...
- c) Trudni powiedzieć

Metryczka

DANE PRACOWNIKA PROJEKTU BIORĄCEGO UDZIAŁ W BADANIU EWALUACYJNYM

Wiek	Płeć (K/M)		
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Zajmowane stanowisko	Zawód		
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Poziom wykształcenia:			
podstawowe	gimnazjalne	ponadgimnazjalne	pomaturalne
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Powiat	Województwo		
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	obszar miejski	Uwaga: Obszary wiejskie to tereny położone poza granicami administracyjnymi miast – obszary gmin wiejskich oraz część wiejska (leżąca poza miastem) gminy miejsko-wiejskiej. Dostęp do danych z podziałem terytorialnym na stronie internetowej GUS: http://www.stat.gov.pl/broker/access/index.jspa	
<input type="text"/>	obszar wiejski		

DANE PRZEDSIĘBIORSTWA BIORĄCEGO UDZIAŁ W BADANIU EWALUACYJNYM

Powiat	Województwo		
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	obszar miejski	Uwaga: Obszary wiejskie to tereny położone poza granicami administracyjnymi miast – obszary gmin wiejskich oraz część wiejska (leżąca poza miastem) gminy miejsko-wiejskiej. Dostęp do danych z podziałem terytorialnym na stronie internetowej GUS: http://www.stat.gov.pl/broker/access/index.jspa	
<input type="text"/>	obszar wiejski		

Nr telefonu stacjonarnego (wraz z numerem kierunkowym)

Nr faxu (wraz z numerem kierunkowym)

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Realizator projektu:

Projekt „Stáže zawodowe dla Romów”

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

Priorytet I Poddziałanie 1.3.1

Realizator projektu:

Projekt „Stáže zawodowe dla Romów”

Związek Romów Polskich, ul. Wyszyńskiego 32, 78-400 Szczecinek

Tel. (94) 37-250-98, Fax. (94) 37-250-96

